

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 41/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. januára 2017 prerokoval námietku zaujatosti proti sudkyňi Ústavného súdu Slovenskej republiky Jane Baricovej vznesenú [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Stanislavom Hutňanom, Moskovská 18, Bratislava, vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 14823/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Ústavného súdu Slovenskej republiky Jana Baricová je vylúčená z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 14823/2016.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 5. decembra 2016 doručené podanie [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorým podľa § 28 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyhlásil, že žiada vylúčiť sudkyňu ústavného súdu Janu Baricovú (ďalej

aj „namietaná sudkyňa“) z rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 14823/2016.

2. V dôvodoch svojho vyhlásenia sťažovateľ uviedol:

«Sťažovateľ vo svojej sťažnosti napáda uznesenie Najvyššieho súdu SR spis. zn.: 6Sžo/102/2015 zo dňa 27.07.2016. Napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu SR sa týkalo výkladu zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „ZSI“). Najvyšší súd SR sa v napadnutom uznesení pri svojom názore odvolal na údajne „prevažujúcu judikatúru“ Najvyššieho súdu SR, okrem iného, na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR č. k.: 5Sži/8/2012 zo dňa 05.08.2013, č. k.: 5Sži/13/2013 zo dňa 15.08.2013 a č. k.: 5Sži/21 /2013 zo dňa 21.11.2013.

V týchto rozhodnutiach vystupovala JUDr. Jana Baricová v postavení predsedu senátu a pravdepodobne aj v postavení sudcu spravodajcu. V predmetných rozhodnutiach Najvyšší súd SR (kde vystupovala JUDr. Jana Baricová) prijal právny názor odlišný od právneho názoru sťažovateľa, ktorý však sťažovateľ v sťažnosti nepovažuje za ústavne konformný a aj z toho dôvodu žiada napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu SR zrušiť a vrátiť na nové konanie. To znamená, že na základe sťažnosti sťažovateľa má JUDr. Jana Baricová, navyše v postavení sudcu spravodajcu, posudzovať ústavnú konformnosť právneho výkladu ZSI, o ktorom sama rozhodovala. Inými slovami, JUDr. Jana Baricová má de facto rozhodovať, či sa dopustila omylu v interpretácii a aplikácii práva, konkrétne ZSI. Za takýchto okolností možno mať odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti JUDr. Jane Baricovej rozhodovať o sťažnosti sťažovateľa, čo vyplýva z judikatúry Ústavného súdu SR aj Európskeho súdu pre ľudské práva. ...

Sťažovateľ sa o tejto skutočnosti dozvedel dňa 23.11.2016, kedy na webovej stránke Ústavného súdu SR bolo uverejnené oznámenie o pridelení sťažnosti sťažovateľa JUDr. Jane Baricovej, ako sudcovi spravodajcovi.»

II.

3. Sudkyňa Jana Baricová vo vyjadrení z 2. januára 2017 k uvedenej námietke predpojatosti sťažovateľa [REDACTED] poukázala predovšetkým na to,

že vo veci sťažnosti sťažovateľa vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 14823/2016, ktorou namieta porušenie svojich práv uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sžo/102/2015 z 27. júla 2016, sťažovateľ oznámil svoje odôvodnené pochybnosti o jej nezaujatosti ako sudkyne spravodajkyne z dôvodu, že ako sudkyňa a predsedníčka senátu najvyššieho súdu rozhodovala v obdobných veciach, konkrétne vo veciach vedených na najvyššom súde pod sp. zn. 5 Sži 8/2012, sp. zn. 5 Sži 13/2013 a sp. zn. 5 Sži 21/2013. Namietaná sudkyňa ďalej uviedla:

«Sťažovateľ vo vznesenej námietke zaujatosti poukazuje na to, že predmetom týchto konaní a rozhodnutí, rovnako ako v sťažnosti napadnutej veci sp. zn. 6 Sžo/102/2015, najvyšší súd prijal právny názor odlišný od právneho názoru sťažovateľa, ktorý sťažovateľ v sťažnosti nepovažuje za ústavne konformný a žiada rozhodnutie najvyššieho súdu zrušiť.

Podľa sťažovateľa by som tak ako sudkyňa spravodajkyňa posudzovala ústavnú konformitu právneho výkladu zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZSI“), o ktorom som sama rozhodovala, teda de facto by som rozhodovala o tom, či som sa dopustila omylu pri interpretácii a aplikácii práva, konkrétne ZSI. Poukázal pritom na rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 71/2013 a rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci San Leonard Bánd Club proti Malte, sťažnosť č. 77562/01 rozsudok z 29. júla 2004. bod 61).

K uvedeným dôvodom námietky zaujatosti si dovoľujem uviesť nasledovné:

Obdobne, ako v sťažnosťou napadnutej veci, najvyšší súd rozhodoval o viacerých správnych žalobách smerujúcich proti tzv. fiktívnemu rozhodnutiu vychádzajúcemu z ustanovenia § 19 ods. 3 ZSI. Prevažujúci a dnes už v podstate ustálený právny názor správnych súdov o vysporiadaní sa s námietkou žalobcov (vrátane sťažovateľa) o existencii fiktívneho rozhodnutia žalovaných (osobitne ministerstiev Slovenskej republiky) z dôvodu nedodržania zákonom ustanovenej lehoty na rozhodnutie o rozklade (§ 19 ods. 3 prvej vety ZSI) vychádza z právneho názoru, prvýkrát vysloveného v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 3Sži 19/2012 zo 4. decembra 2012...

Od tohto času sa správne súdy k tomuto právnenému názoru prikláňali vrátane senátu 5S, ktorého som na najvyššom súde bola predsedníčkou. Najvyšší súd zároveň poukázal i na to, že účelom zákona o slobode informácií je predovšetkým poskytovanie informácií za

týmto zákonom stanovených podmienok a že tento zákon má slúžiť predovšetkým ako nástroj spoločenskej kontroly. Preto vzhľadom na účel zákona o slobode informácií, ak rozhodnutie o žiadosti o informáciu bolo vydané, „fiktívne rozhodnutie“ sa stáva bezpredmetným. V prípade, že by sa mal akceptovať názor žalobcu, ktorý, ako je vedené zhora, nemožno považovať za súladný so zákonom, rozhodnutie by sa zrušilo iba pre to, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré však vzhľadom na už prejavenu správnu úvahu reálne neprivodia iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre žiadateľa informácie a formálne zopakovanie administratívneho konania nepredstavuje pre žalobcu vo vzťahu k skutkovej stránke veci reálnu možnosť dosiahnuť priaznivejšie rozhodnutie.“ (napr. uznesenie sp. zn. 5Sži/9/2013 z 31. októbra 2013).

Vychádzajúc z uvedeného som toho názoru, že obavy sťažovateľa o mojej nezaujatosti sú oprávnené, pretože s poukazom na rozhodnutie ESLP vo veci *San Leonard Bánd Club proti Malte* tieto skutočne vychádzajú z okolnosti, že som ako predsedníčka senátu posudzovala takmer totožné prípady a senát 5S v nich zaujal zhora citovaný právny názor, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, od ktorého však ja nemám dôvod odstúpiť.

Sťažovateľom oznámené skutočnosti tak môžu predstavovať relevantný dôvod, ktorý môže viesť k pochybnosti o mojej nepredpojatosti v danej veci, pretože v podstate by som posudzovala správnosť, resp. ústavnú konformnosť svojich skorších rozhodnutí.

Keďže požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania, možno viac menej uzavrieť, že v zmysle § 27 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je daný môj pomer k veci, týkajúci sa jej predmetu.

Vychádzajúc aj z ďalších rozhodnutí ESLP (napr. *Delcourt proti Belgicku*, 1970. séria A. č. 11 alebo *Daktaras proti Litve*, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok z 10. októbra 2000, bod 32), navrhujem, aby vec bola podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde predložená v súlade s platným rozvrhom práce na rozhodnutie príslušnému senátu ústavného súdu a aby som bola vylúčená z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 14823/2016.»

4. Podľa čl. IV bodu 1 písm. c) platného rozvrhu práce ústavného súdu na obdobie od 1. marca 2016 do 28. februára 2017 o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhoduje I. senát, ak ide o sudcov III. senátu ústavného súdu.

5. Podľa § 27 ods. 2 zákona o ústavnom súde je sudca vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho predpojatosti.

6. Podľa § 28 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastník konania môže vyhlásiť, že niektorého zo sudcov odmieta pre jeho predpojatosť. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli do začiatku ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť najneskôr na začiatku ústneho pojednávania.

7. Ústavný súd zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou či privilegiom sudcov. Ide o základnú povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému a jeho riadneho fungovania.

8. Už vo svojej predošlej judikatúre ústavný súd konštatoval, že z pohľadu ľudskoprávneho, z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok z 10. 1. 2012). Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomernými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to vo všeobecnosti (Olujich v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok z 9. 2. 2012, bod 87). Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou zaujatosti

či predsudku vo veci, pričom nestrannosť môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom. Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „*opakom*“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad sudca z osobných dôvodov vyhradí prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania. Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti. Podľa ESLP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť, pretože „*v stávke*“ je dôvera, ktorú musia súdy v spoločnosti vzbudzovať, nehovoriac o dôvere samotných účastníkov konania (Daktaras v. Litva, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok z 10. 10. 2000, bod 32). Ústavný súd dodáva, že súčasne s dôverou, na ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti ašpirovať, je cez ňu „*v hre*“ aj autorita súdnych rozhodnutí.

9. Príslušný senát ústavného súdu námietku predpojatosti vznesenú sťažovateľom prerokoval, a pretože vzhľadom na oznámenú skutočnosť, ako aj vyjadrenie namietanej sudkyne dospel k záveru, že sú spôsobilé vzbudiť legitímny dojem, že namietaná sudkyňa by mohla mať záujem na výsledku konania, keďže ide svojím spôsobom o rozhodovanie v takmer totožných veciach, v akých rozhodovala ako predsedníčka, resp. členka senátu najvyššieho súdu, a preto by mohli vzniknúť pochybnosti o jej nepredpojatosti ako sudkyne spravodajkyne v rozhodovaní veci vedenej pod sp. zn. Rvp 14823/2016, rozhodol o jej vylúčení z výkonu sudcovskej funkcie v tejto veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2017